

Zespół Społecznej Służby Instruktorskiej w POK im. „POKÓJ” - Kwartalnik (1) - 2005r.

Wydanie Noworoczne

Choroby i szkodniki występujące na różnych gatunkach roślin sadowniczych

Rak bakteryjny drzew owocowych – choroba występuje na wszystkich gatunkach drzew owocowych. W okresie kwitnienia drzew bakterie powodują brunatnienie i zamieranie kwiatów, a później gnicie zawiązków owocowych. Na liściach drzew pestkowych w ciągu lata powstają wodniste, przeświecające, żółtawe plamki, w których obrębie tkanki brunatnieją, zamierają i wykruszają się, w skutek czego w blaszkach liściowych powstają dziurki. Bakterie mogą spowodować także zamieranie na dużej powierzchni, wskutek czego część drzewa usycha, lub zamieranie grubych gałęzi, a nawet całej korony. Zamieranie pączków i kory u drzew pestkowych towarzyszą wycieki gumy.

Zwalczanie – polega na usuwaniu z sadu silnie porażonych drzew. Należy wycinać martwe części kory w miejscu ran rakowych aż do zdrowego drewna i pokryć pastą **Baumachs Pomana PA (misanina wosków)**, z braku pasty, **farbą emulsyjną**, i spryskać na wiosnę **Topsin M 70 WP**. Na drzewach słabiej opanowanych wycina się całe porażone pędy i gałęzie. Ogólnie rzecz biorąc, po zebraniu owoców należy spryskać środkami miedziowymi.

Guzowatość korzeni – na korzeniach drzew i krzewów występują nieregularne, różnej wielkości kalafiorowate narośla. Chorobę tę wywołuje bakteria, która może przetrwać w glebie około 2 lat i być przyczyną dalszego porażenia.

Zwalczanie – sadzić wyłącznie rośliny zdrowe, nabywane w pewnych źródłach zaopatrzenia ogrodniczego.

Rak gruzelkowy drzew liściastych – na pniach i gałęziach tworzą się nieregularne narośla, a w ich wnętrzu wklęsnięcia, często aż do martwego drewna. Wskutek tego zamierają całe drzewa lub

ich część. Sprawcą choroby są grzyby pasożytnicze.

Zwalczanie – systematycznie i starannie usuwać chore części, a miejsca po wycięciu niezwłocznie dezynfekować, **Miedzian 50 WP**, **Topsin M 70 WP**, lub **farbą emulsyjną** i zabezpieczyć maścią, **Baumachs Pomana PA (misanina wosków)**.

Srebrzystość liści – najczęściej na drzewach pestkowych, a rzadziej na drzewach ziarnkowych, liście mają srebrzyste zabarwienie. Sprawcą choroby jest grzyb, który poraża tkankę liści i drzewa. Drzewa chore nie owocują lub dają niski plon.

Zwalczanie – do sadzenia używać tylko materiału zdrowego. Dezynfekcja po zbiegach cięcia, drzewa całkowicie chore palić.

Choroby jabłoni

Czarna zgnilizna jabłek – na owocach, a także na liściach, pojawiają się owalne, brunatne plamy, z ciemnymi punkcikami ułożonymi współśrodkowo. Owoce zaczynają czernieć, tworząc mumie. Sprawcami choroby są grzyby. W czasie zbioru i przechowywania na owocach pojawiają się brunatne, nieco wklęsnięte plamy. Czasami w tych miejscach pojawia się kremowy nalot. Owoce przybiera ciemnobrązową barwę, gnije, a następnie tworzy zaschniętą mumie. Owoce porażone mają smak gorzki. Sprawcami opisanej zgnilizny są grzyby, które porażają także pędy roślin.

Zwalczanie – usuwać starannie chore gałęzie, a rany dezynfekować (najlepiej gałęzie palić). Systematycznie zbierać i głęboko zakopywać gnijące owoce. Stosować zabiegi chemiczne preparatami grzybobójczymi, podobnie jak parchowi jabłoni. Odmiany wrażliwe na te choroby opryskiwać dodatkowo **Kaptan zawiesinowy 50WP** lub **Topsin M 500 S.C. (tifonat metylowy)** w drugiej połowie lata. Owoce podatnych na tę chorobę nie przechowywać zbyt długo.

Brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych - na porażonych owocach pojawiają się brunatne plamy, które dość szybko rozprzestrzeniają się na całym owocu. Na powierzchni porażonej pojawia się nalot w postaci pylących, ułożonych często współśrodkowo brodawek o barwie szarozółtej. Owoce takie opadają bądź zasychają, tworząc tzw. mumie, które są źródłem zakażenia w następnym roku. Choroba ta poraża dość silnie niektóre odmiany jabłoni. Straty sięgają 75% plonu, a dalsze straty notowane są w przechowalni.

Zwalczanie – walka z tą groźną chorobą powinna być prowadzona wszystkimi możliwymi sposobami. Należy systematycznie zbierać i niszczyć chore owoce. W okresie bezlistnym prześwietlać korony drzew, usuwać i palić mumie oraz porażone gałęzie. Stosować opryskiwanie środkami grzybobójczymi, **Kaptan zawieszinowy 50WP** lub **Topsin M 500 S.C. (tifonat metylowy)**. Odmiany podatne na tą chorobę powinny być opryskiwane nawet tuż przed zbiorem.

Parch jabłoni – na liściach i młodych pędach widoczne są plamy o niewidocznych konturach, oliwkowobrunatne, a później ciemne. Porażone drzewa nie dają przyrostów. Na owocach natomiast plamy są najczęściej bardzo wyraźnie zarysowane i ciemne. Jabłka z plamami, w czasie przechowywania, wykazują szczególną podatność na wędnięcie, a także gnicie. Jest to najgroźniejsza choroba jabłoni. W lata sprzyjające jej rozwojowi drzewa zrzucają liście, a wzrost młodych pędów jest zahamowany. Chorobie sprzyja długa, mokra i chłodna wiosna.

Zwalczanie – ze względu na dużą szkodliwość tej choroby zwalczamy ją na działce wszystkimi dostępnymi sposobami. Liście, które opadły z drzew, powinny być zgrabione i spalone. Zwalczanie środkami grzybobójczymi należy prowadzić opierając się na sygnalizacji stacji ochrony roślin (komunikaty radiowe, prasowe czy też telefoniczne). Stosujemy preparaty grzybobójcze, takie jak **Kaptan zawieszinowy 50WP** **Topsin M 500 S.C (tifonat metylowy)** lub **Miedzian 50 WP (tlenochrolek miedzi)**. Najlepiej sadzić odmiany odporne na tą chorobę.

Mączniak jabłoni – wierzchołki pędów mają białe lub szarobiałe naloty. Porażone pędy słabiej rosną, a liście wcześniej opadają. Przyczyną choroby jest grzyb. Choroba ta szczególnie poraża odmiany Jonathan, Cortland i McIntosh.

Zwalczanie – przez cały okres wegetacji, a szczególnie na przedwiosniu, obcinać i niszczyć porażone pędy. Po przekwitnięciu jabłoni, a także w czasie wzrostu owoców opryskiwać preparatami **Topsin M 500 S.C** lub **Siarkol Ekstra 80 WP (siarka)**.

Szkodniki gruszy

Szpeciel podskórnik – obraz uszkodzeń i szkodnik. Na młodych liściach powstają żółtozielone nabrzmienia, u niektórych odmian czerwone, które na starszych liściach brunatnieją. W miejscach tych występują niedostrzegalne gołym okiem roztocze.

Zwalczanie – pędy opanowane przez szkodnika trzeba wycinać. Systematyczne zrywanie liści i palnie.

Szpeciel wzdymacz - obraz uszkodzeń i szkodnik. Porażone liście są mocno zniekształcone, brzegi mają silnie zwinięte, pomarszczone i twarde. Szkodnika nie można zobaczyć gołym okiem.

Zwalczanie – jak Szpeciela podskórnika.

Paciornica gruszowianka – tuż po opadnięciu płatków kwiatowych niektóre zawiązki gruszy nadmiernie pęcznieją, są twarde, przestają rosnąć, a następnie czernieją i opadają. Wewnątrz porażonych owoców występują beznogie, kremowe larwy długości 3 mm.

Zwalczanie – opakowane zawiązki należy zrywać i palić. Czynność tę trzeba wykonać przed wchodzeniem larw do gleby. Przed kwitnieniem, a szczególnie w fazie białego pąka, należy opryskać grusze **Siarkol Ekstra 80 WP (siarka)**, **Sillit 65 WP (dodyna)**.

Choroby gruszy

Parch gruszy – owoce gruszy mają ciemne plamy i mogą pękać. Młode pędy mają czarną, spękaną i łuszczącą się korę. Wzrost ich jest zahamowany, a wierzchołki zasychają. Chorobie tej sprzyjają podobne warunki klimatyczne, jak parchowi jabłoni.

Zwracam się do działkowiczów, o dokarmianie naszych sprzymierzeńców, ptaków które zamieszkują nasze ogrody. Przez dokarmianie przyzwyczajamy nasze ptaki do naszych działek, karmników i domków lęgowych. Jeżeli na działkach są koty, to dobrze też i o nie zadbać, niszczą na naszych działkach gryzonie które są plagą w niektóre lata. Budować stanowiska dla jeży, jest drapieżnikiem dla gryzoni.

Zwalczanie – tak jak przy parchu jabłoni. Na gruszy występują oprócz tego następujące choroby: czarna zgnilizna jabłek, gorzka zgnilizna jabłek i brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych (patrz choroby jabłoni).

Wszystkim działkowiczom w Nowym Roku 2005 – zdrowia, pomyślności, przyjaznych stosunków między sąsiedzkich oraz chęci do pracy na działce – składa redakcja, zarząd i instruktorzy.

Aby przybliżyć czytelnikowi opis szkodników, chorób drzew i krzewów, starałem się pokazać w szerszym zakresie problem poznania jak i zwalczania chorób i szkodników na działce. Dobór preparatów do zwalczania szkodników i chorób w POD jest zgodny z regulaminem.

Insruktor okregowy
Tadeusz Netczuk